

МАТЯШ Іван Васильович (01. 05. 1930, с. Савинці, нині смт Балаклій. р-ну Харків. обл. — 06. 03. 1995, Київ) — фахівець у галузі радіоспектроскопії мінералів. Доктор фізико-математичних наук (1972), професор (1977), член-кореспондент НАНУ (1988). Державна премія УРСР в галузі науки і техніки (1983). Закін. Харків. університет (1955). Працював 1960–65 у Фіз.-тех. інституті низьких т-р АН УРСР (Харків); 1965–67 — у Донец. фіз.-тех. інституті АН УРСР; 1967–69 — завідувач відділу радіоспектроскопії Інституту геол. наук АН УРСР; 1969–95 — завідувач відділу радіоспектроскопії мінерал. речовини, водночас 1977–82 — заступник директора з наукової роботи Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення НАНУ (обидва — Київ). Вирішив низку принцип. теор. питань кристалохімії мінералів, що містять кисень, дослідив стан води в них, відкрив новий тип зв'язку між електр. і магніт. властивостями речовини. Започаткований ним наук. напрям — радіо-

спектроскоп. дослідж. мінералів різних регіонів — дав змогу розкрити нові аспекти еволюції геол. утворень земної кори та процесів рудоутворення. Розробив новітні методи пошуків радіоактив., благород. і рідкіс. елементів, оцінювання продуктивності кімберлітів і пегматитів. Велике значення мають його дослідж. для оптимізації технологій розробки та комплекс. використання мінерал. речовини. Під його керівництвом у кварці встановлено новий вид зв'язку між магніт. характеристиками — явище гігант. збільшення намагніченості парамагнетика електр. полем.

Основні праці

Вода в конденсированных средах. К., 1971; Кристаллохимические особенности слоистых силикатов и алюмосиликатов. К., 1973; Радиоспектроскопия слюд и амфиболов. К., 1980 (співавт.); Радиоспектроскопия полевых шпатов. К., 1981 (співавт.); Радиоспектроскопия кварца. К., 1987; Азотсодержащие парамагнитные центры в калиевых полевых шпатах из золоторудных месторождений // МЖ. 1988. Т. 10, № 1 (співавт.); Диагностика органического вещества в минералах // Докл. АН УССР. Сер. Б. 1988. № 9 (співавт.); Новая точка зрения на источник воды в гидротермальных системах зон разломов // Докл. АНУ. Сер. Б. 1993. № 11 (співавт.).

Рекомендована література

1. Іван Васильевич Матяш: К 60-летию со дня рожд. // МЖ. 1990. № 4;
2. Спогади про Івана Васильовича Матяша // Там само. 2010. № 2.

Д. Є. Макаренко, Д. С. Черниш

Бібліографічний опис:

Матяш Іван Васильович / Д. Є. Макаренко, Д. С. Черниш // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-67091>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).